

Forløbsplan til
FAKE NEWS
til undervisere i gymnasiet

FAG: Dansk

FORLØBET ER UDARBEJDET OG AFPRØVET AF: Anne-Mette Utzon Frank og Mathilde Sinding, dansklærere

FORLØBET INDDRAGER FØLGENDE KAPITLER FRA LIKE:

Del 4 "Mig og mine (mis)informationer":

- Kapitel 4.1 Fake news og informationskvalitet
- Kapitel 4.1 Spredning af fake news
- Kapitel 4.3 Gruppetænkning forstærker fake news

ANTAL MODULER: Ca. 5 moduler á 90 minutter

KORT OM FORLØBET

Forløbet er målrettet danskelever på ungdomsuddannelserne. Det faglige niveau er tilpasset første-års elever, da det ikke kræver at eleven er velbevandret i dansksfaglige begreber og teorier ud over dem, der arbejdes med i LIKE-undervisningsmaterialet.

Faglige mål, dansk stx:

- At kunne navigere, udvælge og forholde sig kritisk og analytisk til information i alle medier samt deltage reflekteret i og bidrage til digitale fællesskaber
- Danskfaget bidrager til elevernes digitale dannelse ved i den daglige undervisning at arbejde med digitale analyseobjekter og internettet som vidensressource og digitalt fællesskab. Det receptive og produktive arbejde med tekster i digitale fællesskaber lærer eleverne at forholde sig kritisk-analytisk, ansvarligt og reflekteret til de digitale medier og deres anvendelsesmuligheder. Gennem udarbejdelsen af skriftlige, mundtlige og multimodale produktioner med fokus dels på faglig formidling dels som en del af kreative og innovative løsninger lærer eleverne at anvende it i faglige sammenhænge. Elevernes arbejde med at udvikle og reflektere over egen digitale identitet fremmer mulighederne for som medborger at orientere sig og handle i et moderne, demokratisk, digitaliseret og globalt orienteret dansk samfund

Modul	Formål / Emne	Modulbeskrivelse	Materiale
1	<p>Nyheder, nyhedskriterier, Zone 1, og introduktion til fake news.</p> <p>For at kunne genkende fake news, må man kunne genkende en ægte nyhed.</p>	<p>1. Sekvens: Hvad er en nyhed? brainstorm. par-øvelse. to og to noterer på papir. Lærer laver mindmap på tavlen. Eleverne går til tavlen og noterer gode pointer i lærerens mindmap. Fælles opsamling hvor læreren gennemgår alle elevernes bidrag. Afslut brainstormen ved at vise DUDEs skala for informationskvalitet. Emnet for dagens modul er zone 1.</p> <p>2. sekvens: "news feed" Lav opgave 1 i DUDE: Hvor får du dine nyheder fra? Lav en analyse af dit facebook newsfeed: Hvilke nyheder deles, og hvilke nyheder og medier får du reklamer fra? Har du tillid til de medier, organisationer og personer, du følger?</p> <p>3. Sekvens: Nyhedskriterierne Eleverne arbejder i matrixgrupper omkring nyhedskriterierne. Hver gruppe har ét nyhedskriterium, de skal redegøre for og finde eksempler på. Arbejdsarket ses her</p> <p>4. Sekvens: kort opsamling</p> <p>5. Sekvens: Pararbejde 1. Læs indledningen i DUDE om Benjamin Day og the Sun. Hvilke nyhedskriterier gjorde han brug af? Gå herefter på Facebook og kig jeres newsfeed igennem igen: 2. Hvilke nyhedskriterier er repræsenteret? 3. Hvilke nyhedskriterier indeholder en fare i forhold til Zone 1? 4. Kan I i jeres newsfeed finde eksempler på Fake News</p> <p>6. Sekvens: Klassediskussion 1. Hvilke nyhedskriterier kan sælge flest aviser/give flest views 2. Hvilke nyhedskriterier indeholder en fare i forhold til zone 1? 3. Hvordan lokaliserer man falske nyheder? Skriv en liste med markører, der kan afsløre fake news? (første side i DUDE-kapitlet)</p> <p>Supplerende stof: Se sekvensen om breaking news i Tv!Tv!Tv! afsnit 49 (ligger på cfu), hvor nyhedskriterierne behandles. (varer 20 minutter)</p>	<p>LIKE: Kapitel 4.1 Fake news og informationskvalitet</p> <p>Suppler selv med teori om nyhedskriterier</p>

2	<p>Nyhedstrekanten, clickbaits og zone 1,2 og 3</p>	<p>1. Sekvens: Nyhedstrekanten Præsenter eleverne for nyhedstrekanten. Giv dem herefter en kort nyhedsartikel, som er klippet i stykker ud fra nyhedstrekanten. De skal nu samle den i den rigtige rækkefølge. Alternativt klipper eleverne selv artikler ud i par og bytter herefter udklippet artikel med et andet par. Snak om forskelle og ligheder.</p> <p>2. Sekvens: Clickbaits Fortæl ikke eleverne, hvad emnet nu er, men vis dem i stedet en række clickbait-overskrifter, og spørg dem, hvad disse overskrifter har tilfælles? Når eleverne har gættet, så læs sammen afsnittet i DUDE "Webtrafik og clickbaits" og "Figur 3.5". Forklar udtrykket "Vi klikker, så du slipper" og gå på Instagram for at se, hvad der ligger under hashtagget. #stopclickbait.</p> <p>3: Sekvens: Analyse af clickbaits Elevøvelse, arbejdsspørgsmål 1. Gå på nyhedsmediernes og find et godt eksempel på clickbaits. 2. Hvad gør det til clickbait - og lav en #stopclickbait-afsløring. 3. Hvilket nyhedskriterium er i fokus i jeres clickbait-eksempel? 4. Sammenlign jeres clickbaitartikels opbygning med nyhedstrekanten. Hvilke forskelle og ligheder er der?</p> <p>4. Sekvens: Opsamling 1. Kig på figuren i denne artikel omkring mediernes brug af clickbait. 2. Med udgangspunkt i oversigten over mediernes brug af Clickbait, skal eleverne nu i grupper finde eksempler på clicbaits på 6 avismediers Facebook-sider (BT, Politiken, Jyllands-Posten, EkstraBladet, Berlingske, Information). - Stemmer antallet af Clickbaits overens med jeres forventninger, efter at have kigget på oversigten fra videnskab.dk? - Hvilke type nyheder bliver brugt til Clickbaits? - Diskuter, hvorfor det ikke kun er fake news, der benytter sig af clickbaits, og hvorfor ikke alle medier bruger dem lige meget.</p> <p>4. Sekvens: Kreativ skriveøvelse Gå ind på Information, Berlingske, Børsen eller Kristeligt Dagblad og vælg en artikel, som ikke har clickbait. Giv den en ny overskrift med clickbait-værdi. Tænk i denne sammenhæng også over nyhedstrekanten og nyhedskriterierne.</p> <p>5. Sekvens: Opsamling Diskutér med udgangspunkt i DUDEs skala for informationskvalitet, hvor clickbaits kan befinde sig? Er der etiske og moralske problemstillinger forbundet med brugen af clickbaits? Hvilken pris betaler medierne eksempelvis for brugen af clickbaits og hvilken pris betaler medieforbrugerne?</p>	<p>LIKE: Kapitel 4.2 Spredning af fake news</p>
---	--	--	---

3	<p>Framing (vinkling = Zone 2) Arbejde med sproglige virkemidler, evt. diskurs, evt. semantiske felter</p>	<p>1. Sekvens: Ordvalg i medierne Læreren viser eleverne følgende avisoverskrifter fra netaviserne, som behandler samme nyhed (Barfods exit fra de Konservative): ”Portræt: Ukendt ny spydspids er begavet og en temperamentsfuld taler” Overskrift fra Politiken (07.08.2014) ”Sandheden om formandsopgøret: Barfoed blev slagtet af sine egne” Overskrift, Ekstrabladet (07.08.2014) ”Thomas Larsen: Konservative satser hele butikken” Overskrift, Berlingske Tidende (07.08.2014) Lad eleverne med udgangspunkt i samme dagsaktuelle nyhed gå på opdagelse i de forskellige netmedier og vurdere, hvordan de behandles. Kan der findes metaforer, og hvilken virkning giver de</p> <p>2. Sekvens: Ordvalg Læs i DUDE afsnittet om ”Zone 2 gråzonen” med særligt fokus på begrebet framing. Få eleverne til at forklare begreber og brug evt. også disse eksempler: <i>betalingsring vs. miljøring, indvandrere vs nydanskere, beskyttelsesmur vs. adskillelsesmur, effektivisering vs. nedskæring,</i></p> <p>3. Sekvens: framing Pararbejde: Vælg nogle neutrale ord og omskriv med et andet værdiladet ord eller en metafor, som skaber en tydelig framing.</p> <p>4. Sekvens: Spidsvinkling – kreativ skriveøvelse Læs i DUDE afsnittet om spidsvinkling. Find herefter en nyhedsnotits på nettet. I par findes en vinkel og evt. kroge til notitsen. Herefter skrives rubrik og manchete til vinkel (vinklen bliver nemlig ofte præsenteret her, hvis ikke artiklen benytter sig af grovkornet clickbait). Oplæsning for andet par.</p> <p>5. Sekvens: kort opsamling ved lærer. Hvad betyder ordvalg, vinkel og framing for vores opfattelse af ”virkeligheden”? Hvilke positive og negative sider er der ved vinkling?</p>	<p>LIKE: Kapitel 4.1, især afsnit om ”zone 2” med fokus på at forstå begreberne ”framing” og ”spidsvinkling”.</p>
4	<p>Fake news Formål, funktion</p>	<p>1. Sekvens: CASE: Politikker fundet død</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Læs i DUDE ”Politikker fundet død”. 2. Undersøg, hvordan denne fake news-artikels overskrift forholder sig til nyhedskriterierne og clickbait. 3. Hvordan kan man se, at denne artikel er fake? <p>2. Sekvens: De fire hovedmotiver Elevopgave: Visualisering af fagbegreber.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Læs afsnittet i DUDE, første del af kapitel 3.2 ”Spredning af fake news – motiverne bag fake news” (begreberne: satire, skjult reklame, webtrafik og propaganda) 2. Elevopgave:: du skal nu lave en tegning, der omsætter al den vigtigste viden til billeder med få stikord, sådan at en læser, der ikke har læst teorien, kan forstå begreberne. <p>3. Sekvens: fake news Inddel klassen i fire store grupper, som internt finder sammen i par. Første gruppe arbejder med en artikel fra Rokokoposten. Anden gruppe med videoen ”Danish mother seeking” (ligger på youtube).</p>	<p>LIKE: Kapitel 4.2 Spredning af fake news og 4.3 Gruppetænkning forstærker fake news</p>

		<p>Tredje gruppe arbejder med en aprilsnarartikel Fjerde gruppe arbejder med en propaganda-artikel [forslag følger i endelig udgave]</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Præsenter din tekst ud fra journalisters rygrad: hvem handler det om? Hvad sker der? Hvornår sker det? Hvorfor sker det? Hvordan sker det? Hvad så bagefter? 2. Kig på tegningen fra forrige opgave, og diskuter, hvad formålet er med jeres artikel. <p>4. Sekvens: Opsamling Diskuter i klassen med udgangspunkt i DUDE's kapitel "Hvordan og hvorfor virker fake news", om jeres tekster virker, og hvorfor/hvorfor ikke.</p> <p>5. Sekvens: Diskussion - Kig på billederne i figur 3.11 og lav en billedbeskrivelse: Hvad ser I? - Læs nu casen "Alternative kendsgerninger". Hvilke problemer synes I, at casen illustrerer? Overvej i den forbindelse både problemer for den almene borger, for det politiske system, for medierne og for demokratiet. Hvilke krav stiller det til jer som samfundsborgere at skulle navigere i en informationsstrøm som også bebos af "alternative kendsgerninger"?</p>	
5	<p>Perspektiver - at lege med virkeligheden, at tematisere fup.</p>	<p>Dagens modul er projektorienteret: Klassen inddeles i tre grupper, der hver arbejder med en af nedenstående tekster. Eleverne læser tekster eller uddrag og laver en kort præsentation af deres pointer. Fremlæggelserne afholdes som en bazar, hvor eleverne på skift i de forskellige grupper sidder ved eget oplæg eller er ude at høre andre oplæg.</p> <p>Instruks: Undersøg jeres tekst i relation til "fake news" og "leg med virkeligheden". I vælger selv jeres egen vinkel på arbejdet med teksten, men det er et krav at tekstens relation til ovenstående berøres. Herudover, er det et krav, at I skal "ned" i teksterne – altså være tekstnære. I skal til slut have et produkt jeres oplæg læner sig op ad (PowerPoint eller planche osv.). Dagen afsluttes med en oplægsbazar, hvor I på skift fremlægger eller er ude at høre andres oplæg (alle kommer til at fremlægge).</p> <p>Tekst 1: George Orwell "1984" (1949) Tekst 2: Ludvig Holberg "Epistel 395" (1749), "Tredje levnedsbrev 563" (1743), Tredje levnedsbrev 469" (1743) Tekst 3: H.C. Andersen "Det er ganske vist"(1852)</p> <p>Fortsat arbejde med temaet: Man kan fortsætte arbejdet med "leg med virkeligheden" med udgangspunkt i mockumentarygenren og se filmen "AFR" som medieværk i denne forbindelse.</p>	